

Intelligente vissen

Geen mens die eraan denkt om een vis als intelligent te bestempelen. En als u denkt dat het mijn bedoeling is om "gezonde" discussie uit te lokken met de stelling van de titel, dan heeft u het juist! Ik kan mij voorstellen dat de meeste onder jullie nu reeds op scherp staan... "intelligentie" bij vissen dat kan niet! Intelligentie is iets voor mensen! Heeft die Jan misschien nog nooit van instinct gehoord?

Het volgende heb ik kunnen observeren toen ik een dag thuis was en bijna de ganse dag voor mijn aquarium zat gekluisterd. De hoofdrolspelers zijn mijn 3 *Lamprologus meleagris* en iedereen die mij een beetje kent weet dat deze beestjes mij zeer nauw aan het hart liggen.



Lamprologus meleagris

Deze Tanganyikacichlide leeft in lege slakkenhuizen en is een hele mooie verschijning die van geen kleintje vervaard is; als je water ververst vallen ze met volle overtuiging je hand aan! Een zestal jaar geleden al had ik deze vissen in mijn aquarium en 2 jaar geleden ben ik ze spijtig genoeg verloren; de oudjes gingen dood van ouderdom en alle jongen waren de deur uit.

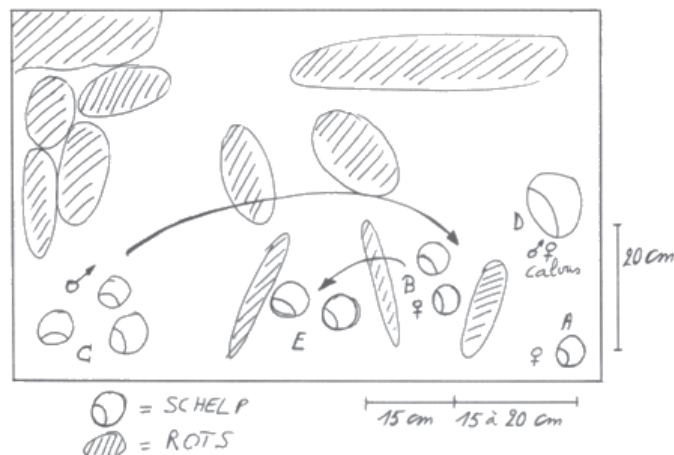
Ik zat dus zonder L. en kon ze nergens meer vinden (ook op de cichlidenbeurs zijn ze niet meer te speuren).

Toen ik in mei dit jaar een aantal L. meleagris zag in een winkel in Berlijn was ik niet meer te houden! Ik moest en zou terug mijn lievelingen thuis hebben zwemmen. Een maand later, bracht Marco Hasselman 5 exemplaren mee. Deze 5 had hij reeds eerder gekocht en tijdelijk in de catacomben van het aquarium van Berlijn gehuisvest. Het waren nog jonge dieren en ik was verschrikkelijk gelukkig toen ze bij mij in een afzonderlijk aquarium konden bijkomen van de lange reis. Na een maand waren ze niet meer zo mager en werden ze in het Tanganyika gezelschapsaquarium ondergebracht. Daar begon direct een strijd voor elk zijn territorium en al gauw werden 2 exemplaren genadeloos afgemaakt (onderschat deze beestjes niet!).

De 3 overblijvers groeiden op en toen ik uit verlof terug kwam zag ik begin september 2 jongen, dus ik had zeker een man en een vrouw! Dat bleek later zeer duidelijk toen 2 vrouwen tezelfdertijd met jongen lagen.

Maar wat maakt nu dat ik deze vissen als intelligent zou durven beschouwen?

Wel, vorige week hadden beide vrouwen jongen en ze hadden hun nest (elk in hun eigen schelp) op zo'n 20cm afstand van elkaar (zie plaatsen A en B op de figuur). Een



steen tussen beide nestplaatsen zorgt dat ze elkaar niet voortdurend op de grenzen van het territorium moeten wijzen. De man foerageert van links naar rechts en heeft zijn stekje voornamelijk bij de schelpen op plaats C (zie figuur).

Nu had ik al een paar dagen gezien dat mijnheer en mevrouw elkaar goedgezind waren en plots besloten deze hun plaats in te nemen bij de grote schelp dichtst bij de meleagris nesten (plaats D op de figuur).

Natuurlijk waren de meleagris vrouwen nogal verontwaardigd door de nabije aanwezigheid van deze indringers. En furieus gingen ze tegen de indringers dreigen, maar een calvus die beslist heeft een nestplaats op te zoeken, is niet gemakkelijk van zijn idee te brengen en het werd een hele drukke bedoening in de ene hoek



Altolamprologus calvus

van het aquarium. De meleagris man steunde volop zijn (iets) kleinere vrouwtjes, maar de calvussen bleven.

En nu komt (naar mijn mening) het stukje intelligentie op de proppen. Tussen het stekje van de meleagris man en het dichtstbijzijnde nest lagen nog een paar, voor het

grootste deel ingegraven schelpen (zie plaats E op de figuur). De man begon aan een indrukwekkend partijtje graven en verwijderde de grootste steentjes uit de buurt van deze schelpen. Als 2 schelpen half ingegraven lagen, met de opening netjes open ging hij bij de dichtstbijzijnde vrouw aanbaltsen en toen nam deze een aantal jongen in de bek en verhuisde die naar de nieuw ingerichte kinderkamer(s). Als alle jongen verhuisd waren bleef de vrouw bij haar kroost en verhuisde de man naar de vroegere nestplaats van waar hij zeer alert de bewegingen van de A. calvus volgt en bij de minste beweging schiet hij naar de calvussen.

Volgens mij is hier meer in het spel dan enkel instinct. Vissen kunnen instinctief hun kroost beschermen, instinctief een territorium verdedigen, maar om een nieuwe nestplaats voor mevrouw te prepareren en een ware volksverhuizing te organiseren... daar is volgens mij meer dan instinct bij betrokken. Bovendien heeft de meleagris man zijn eerste (ruime) territorium opgegeven om post te vatten dicht bij de indringers. Af en toe gaat hij eens kijken hoe zijn beide vrouwen en hun nakomelingen het maken. Die nakomelingen beginnen nu al aardig uit te zwemmen en 2 exemplaren (de dappersten onder de...) hebben hun moeder verlaten en huizen nu bij vader meleagris.

Door mijn vissen van nabij te observeren, zie ik steeds nieuwe dingen die mij blijven verbazen. Ondertussen heb

ik in totaal toch al vijf jaar meleagris in mijn aquarium en ik raak er meer en meer door gepassioneerd. Uiteraard betreft het hier mijn eigen mening als ik stel dat vissen in sommige omstandigheden best intelligent uit de hoek kunnen komen en dat dit niet altijd als instinct kan worden beschouwd. En ongetwijfeld zijn er liefhebbers die stellen dat vissen helemaal geen enkele vorm van intelligentie vertonen.



Kijk nu, ze doen hun aerobics !